

Stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel

Jaarverslag 2017

Stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel

Voorwoord

Bij de opening van Abe Bonnema Experience 2018 in de Achmeatoren in Leeuwarden betreffende het energieneutraal maken van een aantal woningen, werd door burgemeester Ferd Crone opgemerkt: "Ieder dorp is herkenbaar aan zijn kerktoren. Maar de Achmeatoren is het symbool van Leeuwarden."

Als Stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel zijn we trots het jaarverslag 2017 te presenteren. Een jaarverslag betreffende acht kerktorens, markant in de dorpen en een korenmolen.

Over symbolen gesproken: een tot het industriële erfgoed behorende korenmolen De Hoop in Sumar. Al meer dan 150 jaar energieneutraal werkend.

Voor de instandhoudingssubsidie voor monumenten hebben we vorig jaar de aanvraag voor de Toren van de Hervormde kerk te Earnewâld aangevraagd, welke inmiddels is goedgekeurd.

Voor dit jaar staat de rest van de monumenten op de planning voor een subsidie-aanvraag, aan de hand van inspectie rapporten.

Mienskip is het centrale thema van culturele hoofdstad Leeuwarden-Friesland 2018, een lepen Doar(p). Wij werken enthousiast aan onze monumenten, als een lepen Doar(p), een dorpsportret van de mienskip.

Met het uitbrengen van dit jaarverslag hopen we de door ons beoogde openheid te hebben geboden.

Met vriendelijke groet,
Arjen van der Schaaf
voorzitter

[Stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel](#)

Inhoud

Voorwoord	2
Inhoud	3
De Monumenten	4
Het bestuur	5
Gegevens van de Stichting	5
Overzicht van de werkzaamheden in 2017	6
Financiële verantwoording 2017	8

Stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel

De monumenten

Toren Kruiskerk
35634
Nieuwstad 5
9251 LM Burgum

Toren Pauluskerk
35669
Van Sminiaweg 9
9064 KD Aldtsjerk

Toren Mariakerk
35658
Wijnserdijk 9
9062 GP Oentsjerk

Toren St. Vituskerk
35690
Wyns 31
9091 BE Wyns

Toren Hervormde Kerk
35677
Slachtedijk 1
9254 HE Ryptsjerk

Toren Hervormde Kerk
35680
Greate Buorren 14
9262 SB Sumar

Toren Hervormde Kerk
35643
Ds. Offerhausweg 1
9264 TH Earnewâld

Toren St. Petruskerk
35645
Schoolstraat 2
9251 EC Jistrum

Korenmolen De Hoop
35683
Mounepad 21
9262 NE Sumar

Stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel

Het bestuur

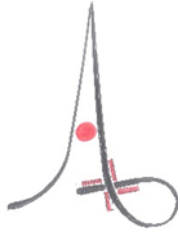
A. van der Schaaf	voorzitter	Gytsjerksterhoeke 33	9061 AX Gytsjerk
J. Schippers-ter Wee	secretaris	Preesterlânswei 40	9254 GL Hurdegaryp
R. Deelstra	penningmeester	Trambaan 23	9251 LZ Burgum

De ambtelijke ondersteuning wordt verleend door

G. Scherstra	ambtelijk secretaris
P. Rollema	financieel adviseur
S. van der Bijl	bouwtechnisch adviseur
W. Spijker	juridisch adviseur

De gegevens van de Stichting

Adres	Postbus 3 9250 AA Burgum
E-mail	a.v.d.schaaf7@upcmail.nl j.schippers06@chello.nl
Bankrekening	NL50 RABO 0103 4712 86
KvK	01169431

Overzicht van de werkzaamheden 2017

Algemeen

De werkzaamheden die met enige regelmaat terug keren bij de monumenten van de Stichting zijn ook dit jaar weer uitgevoerd. Het gaat dan met name om de inspectie van de brandblussers en de bliksembeveiliging.

De elektrisch installatie moet ook met enige regelmaat geïnspecteerd worden. Om de vier jaar staat dit op het programma. Dit is de zgn. NEN 3140 inspectie. Bij alle monumenten van de Stichting heeft deze inspectie plaats gevonden. Uit deze controle bleek dat de elektrische installatie hier en daar wel aandacht behoeft. Het lastige is dat de installatie van de torens maar een klein onderdeel vormen van de complete installatie van de kerk. Overleg met de kerkrentmeesters zal hierover plaats moeten vinden. Begin 2018 zal dit worden opgepakt.

Voor de nieuwe aanvraag BRIM-subsidie in 2018 heeft de monumentenwacht zijn inspectie ronde gedaan. Aan de hand van deze rapporten zal de nieuwe aanvraag worden ingediend. Voor de toren van Earnewâld is deze aanvraag vorig jaar aangevraagd en reeds gehonoreerd.

Toren Pauluskerk te Aldtsjerk

De werkzaamheden bij deze toren hebben zich beperkt tot het herstellen van het bliksembeveiligingssysteem. Koperdieven hadden deze installatie beschadigd. Tijdens een storm aan het einde van het jaar is het kruis met de windwijzer scheef gewaaid. We hebben het kruis plus windwijzer met een kraan van de toren laten halen.

Toren Kruiskerk te Burgum

In de toren hadden kraaien een nest gebouwd. Na het broedseizoen hebben we dit verwijderd en er zijn maatregelen getroffen om dit een tweede keer te voorkomen.

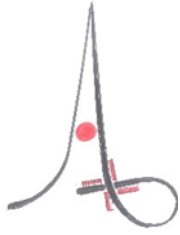
De luidklok was van slag. Vellema heeft de ketting van de luidmotor strakker gesteld.

Toren Hervormd kerk te Earnewald

Ook in deze toren hadden kraaien een nest gebouwd. De kerkgangers moesten de zondagochtenden oppassen dat ze niks op hun hoofd kregen. We hebben daarvoor voorzorgsmaatregelen getroffen. Na het broedseizoen hebben we alles opgeruimd.

Toren St. Petruskerk te Jistrum

Volgens het PIP-plan 2012 – 2018 moesten er nog herstelwerkzaamheden bij deze toren plaatsen vinden aan o.a. een aantal rotte dakbalken. Deze werkzaamheden zijn in 2017 uitgevoerd.

Toren Maria kerk te Oentsjerk

Ook bij deze toren hadden de koperdieven hun slag geslagen. De afgaande koperen leidingen van de bliksem beveiligingsinstallatie waren verdwenen. Van der Heide heeft nieuwe, diefstalveilige afgaande leidingen geplaatst.

In toren hebben we onderhoudsklussen uitgevoerd, conform het PIP-plan.

Van een aantal draagbalken zijn de rotte stukken verwijderd en de balken zijn aangelast. Een aantal scheuren in de muren is "ingeboet" en er is op bescheiden schaal geschilderd.

Toren Hervormde kerk te Ryptsjerk

Deze toren was ook ten prooi gevallen aan de koperdieven. De koperen leidingen van de bliksembeveiliging waren voor een deel verdwenen. De verdwenen leidingen zijn opnieuw aangebracht. Dit keer op een manier die koperdieven moet afschrikken.

Het uurwerk van de toren is een paar keer ontregeld geweest. De oorzaak was vnl. dat het uurwerk te zwaar liep. Het goed smeren van de onderdelen was de oplossing.

Toren Hervormde kerk Sumar

De toren van Sumar heeft in 2016 een grondige opknapbeurt ondergaan. In 2017 zijn in deze toren geen werkzaamheden verricht.

Toren St. Vitus kerk Wyns

De luidklok van de toren is ontregeld. Hij slaat heel onregelmatig. Dit is een aantal keren gebeurd. De oorzaak daarvan is tot nog toe niet echt achterhaald. De regelinstallatie heeft af en toe kuren. We zijn nog naar de oorzaak daarvan aan het zoeken.

Korenmolen De Hoop te Sumar

De molen heeft in 2017 een grondige opknapbeurt gekregen. Verscheidene balken vertoonden rotte plekken. Deze rotte plekken zijn vervangen. Er is een extra beveiliging gekomen op de wiggen van het wiekenkruis. De kans dat de wiggen er weer uitvallen is nu miniem. Een aantal balkankers in de muren gingen roesten. Hierdoor ontstonden scheuren in de muren. De ankers zijn voorzien van een coating en de scheuren in de muren zijn hersteld.

De hele molen is aan de buitenkant opnieuw geschilderd. Tijdens deze werkzaamheden kwamen we tot de ontdekking dat verschillende houten onderdelen rotte plekken vertoonden. Dit hebben we tegelijk aangepakt.

In de omgeving van de molen is een groot aantal bomen en struiken verwijderd en er is opnieuw een laag grond rondom de toren aangebracht wat opnieuw ingezaaid is.

Stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel

Samenvattend financieel overzicht 2017

Inkomsten		Uitgaven	
Rente spaarrekening 2016	275,20	Algemene kosten	3.447,48
BRIM 2011 toren Sumar	2.668,00	toren Sumar	747,20
BRIM 2011 toren Wyns	4.517,00	toren Wyns	1.048,63
BRIM 2011 toren Burgum	2.503,00	toren Burgum	3.841,29
BRIM 2011 toren Jistrum	1.320,00	toren Jistrum	4.935,67
BRIM 2011 toren Ryptsjerk	6.047,00	toren Ryptsjerk	1.017,02
BRIM 2011 toren Oentsjerk	1.556,00	toren Oentsjerk	14.109,01
BRIM 2011 molen Sumar	4.500,00	molen Sumar	43.579,94
BRIM 2011 toren Earnewâld	5.785,00	toren Earnewâld	2.662,54
BRIM 2011 toren Aldtsjerk	1.989,00	toren Aldtsjerk	1.762,67
Bijdrage gemeente 2016	21.637,84	kosten gemeente 2016	6.349,48
		nog te betalen uren gemeentepersoneel	5.190,90
totaal inkomsten	52.798,04	totaal uitgaven	88.691,83
waarvan betrekking op voorgaande jaren	<u>21.637,84</u>	waarvan betrekking op voorgaande jaren	<u>6.349,48</u>
Inkomsten 2017	<u>31.160,20</u>	Uitgaven 2017	<u>82.342,35</u>
Uitgaven 2017	82.342,35		
inkomsten 2017	31.160,20		
tekort over 2017	51.182,15		
	<u>16.182,15</u>	inzet eigen vermogen	
	<u>35.000,00</u>	uiteindelijke bijdrage van gemeente	